

Handläggare:
Johanna Zalya
Telefon: 08-509 09 302

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar följande

1. Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Johanna Engman, Stadsdelsdirektör

Jonas Lauri, Ekonomichef

Johanna Hult, Avdelningschef förskola och fritid

Teenie Bennerholt, tf. Administrativ chef

Susanna Halldin, tf. Avdelningschef äldreomsorg och socialtjänst

Britt Mattsson, Avdelningschef parkmiljö

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden ska lämna ett underlag till kommunstyrelsen inför den centrala budgetberedningen. Underlaget ska bland annat beskriva utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar, samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I underlaget redovisar förvaltningen strategiska satsningar och prioriterade frågor för kommande tre år.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Nämnderna ska lämna underlag till kommunstyrelsen. Långsiktigheten i stadens planering ska förstärkas genom att nämndernas analys av utvecklingen även för år två och tre ska ha större tyngd. Underlaget ska bland annat beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I detta ingår bland annat att beakta lokalförsörjning, kompetensförsörjning och omstrukturerings- och investeringsbehov. Tillsammans med underlagen ska nämnderna lämna lokalförsörjningsplan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen i samarbete med övriga avdelningar. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 30 mars. Norrmalms pensionärsråd och råd för funktionshinderfrågor informeras om ärendet på sina respektive möten.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	5
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	5
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	5
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	5
2 Nämndens verksamhetsområde	6
2.1 Förskoleverksamhet	6
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	8
2.3 Äldreomsorg.....	9
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	10
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	11
2.6 Stadsmiljöverksamhet	12
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	13
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder	14
2.9 Övrigt	14
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	15
3.1 Drift.....	15
3.2 Investeringar.....	16
3.3 Betydande projekt som inte är investeringar.....	16
4 Övriga redovisningar	16
5 Lokalförsörjningsplan.....	19
5.1 Inledning	19
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	19
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	20
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	20
5.5 Kostnadsutveckling.....	21
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	21
5.7 Övrigt	22

Bilagor

Bilaga 1: PM Hagastaden

Bilaga 2: Äldreboendeplanering för innerstaden 2017, 2018-2019 med utblick mot 2030/40

Bilaga 3: Bemannings- och kompetensutvecklingsplan 2016

Bilaga 4: Blanketter till SLK

Bilaga 5: Investeringsönskemål 2017-2019

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nedan följer en sammanfattning av nämndens strategiska satsningar för att bidra till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden 2017-2019.

1.1 Ett Stockholm som håller samman

Nämndens strategiska satsningar under detta inriktningsmål är:

- Barnperspektivet ska genomsyra hela förvaltningens arbete där konsekvenser för barnen särskilt beaktas i planering och beslut.
- Insatser för att öka trygghet och tillgänglighet i våra verksamheter och i den offentliga miljön.
- Jämlikhet och likvärdiga förutsättningar, bland annat genom förebyggande arbete och en nära samverkan mellan våra olika verksamheter.
- Fortsätta arbetet i stadsutvecklingsområdet Hagastaden och Projekt City, med fokus på stadsdelsnämndens verksamheter.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

Nämndens strategiska satsningar under detta inriktningsmål är:

- Nämndens verksamhet ska bedrivas i klimatsmarta miljöer, exempelvis genom att identifiera och minska eventuell påverkan från skadliga ämnen och kemikalier.
- Nämndens verksamheter ska ha en hög andel ekologisk mat.
- Minska elanvändning och öka återvinning.
- Synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden i stadsdelsområdet.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nämndens strategiska satsningar under detta inriktningsmål är:

- Förebyggande arbete i syfte att den enskilde klarar sin egen försörjning och kan leva ett självständigt liv.
- Fokus på invånarna och den skillnad vi vill uppnå för målgruppen samt ett fortsatt arbete med ständiga förbättringar för effektiva verksamheter.
- Utvecklat arbete med uppföljning och prognos ger förutsättningar för fortsatt budget i balans.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nämndens strategiska satsningar under detta inriktningsmål är:

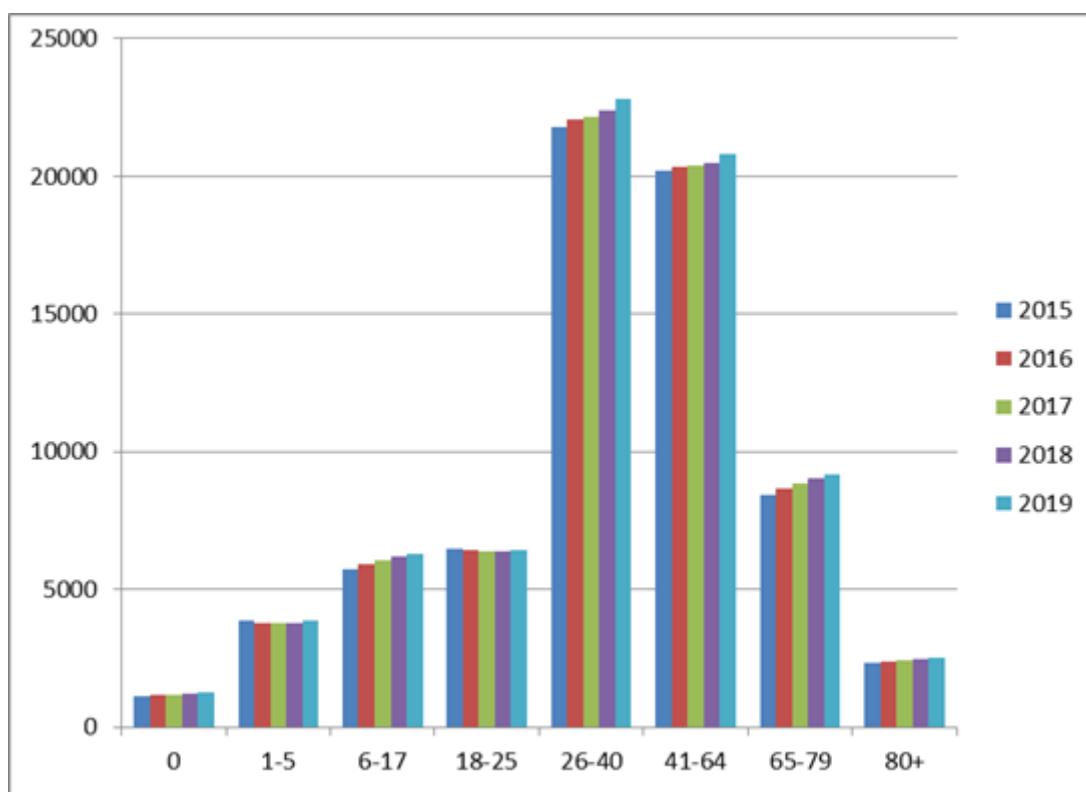
- Jämställdhet och mänskliga rättigheter genomsyrar verksamheterna med särskilt fokus på att öka kompetens och medvetenhet i normkritiskt förhållningssätt.
- Förstärka invånarnas inflytande genom fortsatt arbete med medborgardialog och utveckling av de lokala rådens delaktighet i den politiska processen.
- Sänka sjukfrånvaron och rekrytera/bibehålla kompetent personal.

2 Nämndens verksamhetsområde

Under planperioden beräknas invånarantalet inom Norrmalm stadsdelsområde öka med drygt 3 000 personer (ca 4,6 %). Från en lång period med minskat antal äldre inleds 2016 med en ökning av personer som är 80 år eller äldre. En annan målgrupp som ökar är ungdomar och då särskilt i åldrarna 11-16.

En för stadsdelsnämnden central händelse under planperioden är utvecklingen av det nya området Hagastaden. Planering pågår och beskrivs närmare i bilaga 1. Inflyttningen till Hagastaden påbörjas under 2017.

Prognos över befolkningsutvecklingen inom Norrmalms stadsdelsområde

Källa: Sweco, Befolkningsprognos 2015

2.1 Förskoleverksamhet

Omvärldsfaktorer

Antal barn i behov av förskoleplatser ökar under planperioden. Hagastadens första bostadsområde är under uppbyggnad och det planeras för fyra förskolor. De två första förskolorna beräknas stå klara under hösten 2017.

Fördelningen mellan kommunal och fristående verksamhet har de senaste åren varit relativt stabil i stadsdelsområdet men kan komma att förändras, framförallt i och med utvecklingen av Hagastaden. En eventuell nedläggning av fristående verksamhet skulle påverka behovet av

förskoleplatser i kommunal verksamhet. Förvaltningen ser även en risk i att privata hyresvärdar, ofta bostadsrättsföreningar, säger upp avtal och att det därmed uppstår en brist på lokaler/platser.

Prognos över antalet barn i förskoleålder inom Norrmalms stadsdelsområde

Prognos, barn 1-5 år	2016	2017	2018	2019	Ökning/minskning 2016-2019
Totalt för stadsdelsområdet	3777	3758	3779	3868	91
Flickor	1853	1831	1830	1879	26
Pojkar	1924	1927	1949	1989	65

Källa: Sweco, Befolkningsprognos 2015

Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram ett riktmärke i syfte att minska barngruppernas storlek i förskolan. Nämnden har, i förhållande till stadens mål och i jämförelse med övriga stadsdelsnämnder, små barngrupper. Förslaget riktmärke skulle medföra organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för verksamheten.

Personal- och kompetensförsörjning

Förvaltningen ser en fortsatt utmaning i rekryteringen av förskolelärare, se vidare under prioriteringar. Den pedagogiska ledningen är en viktig faktor för att bibehålla och öka kvaliteten i verksamheten men är också en förutsättning för att skapa attraktiva arbetsplatser. Verksamheten kommer att inleda ett samarbete med lärosäten för att på så sätt marknadsföra verksamheten för potentiella framtida medarbetare.

Ekonomisk utveckling

I framförallt storstadsregionerna är det brist på och konkurrens om utbildad pedagogisk personal i förskolan. Prognoser visar att tillskottet av nyexaminerade förskollärare vid lärosätena runt Stockholm understiger kommande rekryteringsbehov. Konkurrensen om förskollärarna kan få ekonomiska konsekvenser då ingångslönerna är höga vilket kan påverka måluppfyllelsen gällande förskollärartäthet.

Hyreskostnaderna inom förskolan har ökat bland annat till följd av utbyggnad av förskolelokaler. Nya som tagits i bruk har högre hyresnivåer, vilket ställer krav på effektivt lokalutnyttjande. För att utjämna effekten av höga hyror så justerades bidraget för hög hyra inför 2016 samtidigt som stimulansbidraget för utbyggnad av nya förskolor upphörde. I och med stimulansbidragets upphörande ser nämnden en utmaning i att finansiera de investeringar i inventarier som uppstår i starten vid etablering av nya förskolor i Hagastaden.

Det pågår ett digitalt lyft i stadens förskoleverksamheter som innehåller olika utvecklingsinsatser och nya system, bland annat GSIT 2 och införandet av Skolplattform. Driftkostnader för Skolplattformen bärs idag av projektet men kommer från och med 2017 att belasta stadsdelsnämndernas budget. Införandet av nya system och tjänster, i kombination med att fler använd digitala hjälpmedel innebär ökade kostnader under planperioden.

Prioriteringar

Utbildad personal är en förutsättning för fortsatt god kvalitet i förskolans verksamhet. Tillgången på förskollärare är och kommer enligt prognoser att vara begränsad kommande år

då det är hård konkurrens och brist på förskollärare och barnskötare inom Stockholms län. Bristen på förskollärare gör att nämnden behöver vara en attraktiv arbetsgivare både för att rekrytera nya förskollärare och för att behålla de förskollärare som redan arbetar inom verksamheten.

Arbete med att sänka den fortsatt ökande sjukfrånvaron bland förskollärare är ett prioriterat område. Verksamheten kommer att arbeta mer strukturerat med uppföljning, skapa bättre underlag för analys och ta fram åtgärdsplaner med särskilt fokus på sjukfrånvaro till följd av psykisk ohälsa.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Omvärldsfaktorer

Antalet barn och ungdomar i åldern 11-16 år kommer att öka med mer än 15 procent under planperioden samtidigt som undersökningar visar att riskbeteende går ner i åldrarna. Förvaltningen behöver möta den växande målgruppens behov av en meningsfull fritid.

Prognos över antalet barn och ungdomar i åldern 6-16 år, inom Norrmalms stadsdelsområde

Alder/År	2016	2017	2018	2019	Ökning/minskning 2016-2019
6-10	2 867	2 850	2 837	2 811	-56
Flickor	1399	1402	1396	1378	-21
Pojkar	1468	1448	1441	1433	-35

Alder/År		2016	2017	2018	2019	Ökning/minskning 2016-2019
11-16		2 641	2 767	2 871	3 037	396
Flickor		1334	1406	1452	1523	189
Pojkar		1307	1361	1419	1514	207

Källa: Sweco, Befolkningsprognos 2015

Prioriteringar

Stockholmsenkäten påvisar en mer negativ trend gällande ungdomars droganvändning på Norrmalm än för staden som helhet. Preventionsarbete i olika former är grunden för att förhindra att ungdomar börjar använda droger och kommer prioriteras under planperioden. Verksamheten kommer att genomföra tobak-, alkohol- och drogförebyggande insatser baserade på resultatet av bland annat Stockholmsenkäten.

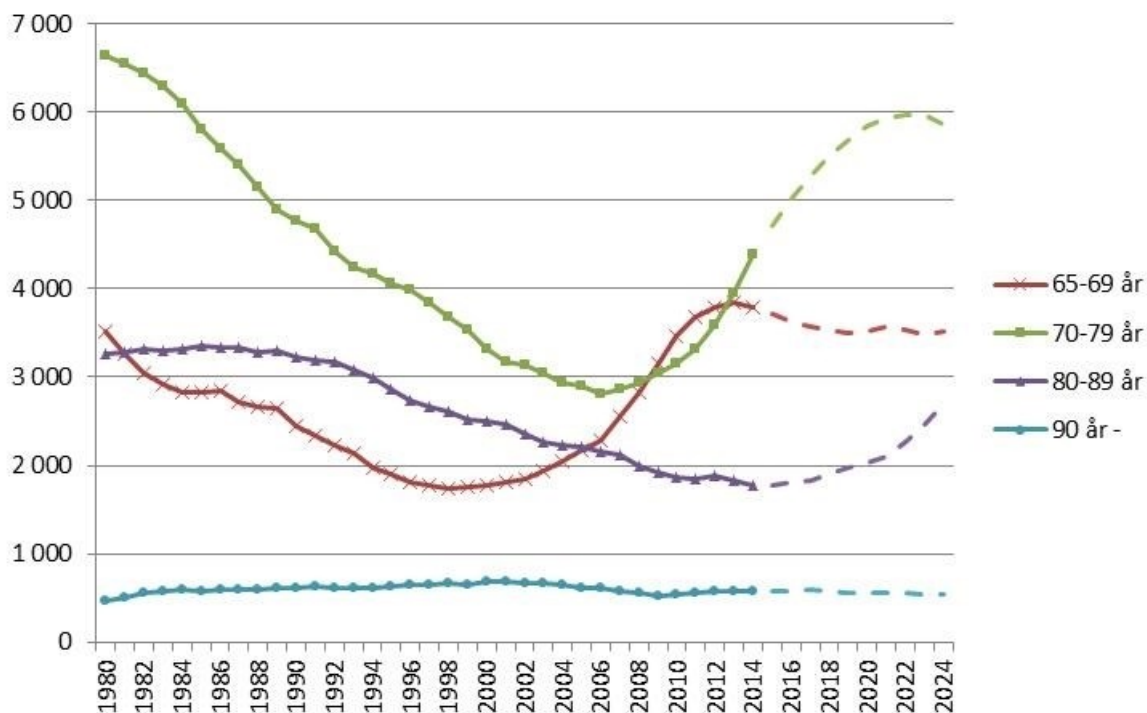
Vårdnadshavarna har stor betydelse i det förebyggande arbetet med barn och unga. Nämnden fortsätter att stödja detta samspel genom föräldrastödsprogrammen ABC och KOMET.

2.3 Äldreomsorg

Omvärldsfaktorer

Efter flera årtionden med sjunkande antal äldre äldre (80 år eller äldre) i stadsdelsområdet vänder utvecklingen under 2016. Antalet personer i ålderskategorin 80-89 år, den grupp som har störst behov av vård och omsorg, prognostiseras att öka med cirka 10 procent under planperioden. Denna trend förväntas bestå även i ett längre tidsperspektiv.

Prognos över befolkningen 65-90+ inom Norrmalms stadsdelsområde

Staden har tagit fram en äldreboendeplanering för perioden med utblick mot 2030/40 där behov och förändringar för region innerstaden redovisas, se bilaga 2. Utvecklingen i innerstaden har de senaste åren gått mot ett minskat behov av vård- och omsorgsboende som en konsekvens av ett sammantaget minskat befolkningsunderlag. Under 2017 avvecklas Vasens vård- och omsorgsboende, bedömningen är att minskningen av platser bör kunna täckas av befintliga platser i innerstaden fram till 2020.

Personal- och kompetensförsörjning

Att rekrytera och behålla biståndshandläggare är en utmaning. Stockholm stads gemensamma handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggare utgör grunden för verksamhetens kommande arbete med att utveckla och förbättra arbetsvillkoren för de anställda.

Utförarverksamheten ser en utmaning i rekryteringen av sjuksköterskor.

Ekonomisk utveckling

I samband med avveckling av Vasens vård- och omsorgsboende under 2017 står förvaltningen för flyttkostnader och tomgångshyror, ersättning från staden kommer att sökas.

Inom en treårsperiod finns planer på att den nya lagen om betalningsansvar vid utskrivning

från sjukhus införs vilket innebär att vårdtiderna kortas och att kommunens betalningsansvar träder i kraft tidigare än idag. Detta ställer högre krav på landsting och kommun att samordna sina resurser på en begränsad tid. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att utveckla arbetssätt som främjar denna samverkan.

Prioriteringar

Gruppen äldre med komplexa vårdbehov fortsätter att öka vilket ställer krav på såväl omsorgspersonalens kompetens, förvaltningens kunskap om målgruppen och om vilka insatser som passar gruppen. För att bättre möta behoven bland gruppen äldre med psykosocial ohälsa, missbruk och hemlöshet behöver det förebyggande arbetet utvecklas.

Arbete med att sänka den fortsatt ökande sjukfrånvaron bland biståndshandläggare och omsorgspersonal är ett prioriterat område och en del i arbetet för att behålla befintlig personal.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Omvärldsfaktorer

Behovet av bostäder med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kvarstår under planperioden. För gruppen barn och unga behöver befintliga bostäder anpassas bättre till dem med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. I samband med byggnationen vid Hagastaden och inflyttningen kommer efterfrågan på insatser öka inom området.

Det finns även ett fortsatt behov av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning eller annat stort omvårdnadsbehov och som inte omfattas av LSS. Utveckling av alternativa boenden som till exempel sociala kontrakt skulle innebära att de personer som har svårast att få och behålla ett boende ökar sina chanser till en långvarigt ordnad boendesituation.

Ekonomisk utveckling

Hyreskostnaden för nybyggda grupp- och servicebostäder i innerstaden är idag mycket hög och medför merkostnader för stadsdelsnämnden. Den första servicebostadsenheten i Hagastaden ska vara klar för inflyttning i slutet av 2017 och kommer att ha en hyra på 12 000 kronor per månad och lägenhet. För lägenheter med denna månadshyra innebär de totala merkostnaderna cirka 75 000 kronor per år och lägenhet. Totalt planeras 54 stycken LSS-bostäder i Hagastaden vilket innebär en merkostnad för nämnden om cirka 4,4 mnkr utöver vad resursfördelningssystemet genererar.

Nämnden ser en ökning av antalet barn som har behov av personlig assistans enligt LSS där ansökan om LASS hos Försäkringskassan avslås vilket medför ökade kostnader för nämnden.

Under den aktuella perioden löper avtal gällande upphandlad verksamhet i form av gruppboende, daglig verksamhet samt personlig assistans ut. Vid ett eventuellt återtagande tillkommer en omfattande process gällande arbetsgivaransvar samt medföljande kostnader.

Personal- och kompetensförsörjning

Beställarenheten inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning ser samma utmaningar som övriga myndighetsutövande enheter i att rekrytera men framförallt behålla biståndshandläggare.

Utförarverksamheten arbetar med att sänka en ökad sjukfrånvaro.

Prioriteringar

En gemensam upphandling av boenden för personer som inte omfattas av LSS-lagstiftningen, men som ändå bedöms ha stora behov av anpassat boende skulle med fördel gynna brukarna och staden. Bristen på boenden anpassade till dessa målgrupper gör att det är svårt att tillgodose deras behov. Det finns även behov av fler LSS-boenden för barn samt boenden anpassade till unga vuxna.

Förvaltningen ser med fördel att en översyn av stadens ersättningsystem och bedömningskriterier görs speciellt med tanke på den växande gruppen med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Målgruppen hamnar ofta i låga ersättningsnivåer trots ett ofta omfattande behov av stöd och service. Det är även nödvändigt att införa en ersättningsnivå för personer som bor i gruppboende och som av åldersskäl eller annan orsak inte deltar i daglig verksamhet. För att tillgodose deras behov av aktivitet och stimulans behövs en ökad bemanning, vilket medför ökade kostnader i boendet under dagtid.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Omvärldsfaktorer

Antalet orosanmälningar om barn som far illa/misstänks fara illa och ansökningar om barn och unga är fortsatt hög. Våld och psykisk ohälsa förekommer i större omfattning i vårdnadsutredningar idag, jämfört med tidigare. Antalet orosanmälningar och nödvändigheten i att omedelbart göra en skyddsbedömning har ökat arbetsbördan och kraven på förvaltningen. För att möta det ökade behovet ser förvaltningen en utmaning i att rekrytera familjehem som tar emot barn och unga i behov av stöd.

Förvaltningen möter allt fler personer med komplexa vårdbehov bestående av missbruk i kombination med svår psykiatrisk problematik. För att tillgodose målgruppens behov behöver samverkan med andra stadsdelsförvaltningar och landstinget bli bättre. Även inriktning på boenden och övriga insatser behöver utvecklas.

Bostadsbristen i Stockholm i kombination med höga hyreskostnader för nyproducerade lägenheter gör det svårt för personer med begränsade resurser att erbjudas en permanent bostad. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att hitta alternativa boendeformer för personer med insatser inom socialpsykiatri.

Mot bakgrund av tillströmningen av ensamkommande flyktingbarn har nämnden under 2016 inrättat en gemensam enhet för mottagandet tillsammans med Kungsholmen och Östermalm stadsdelsnämnder. Prognosen över hur många ensamkommande flyktingbarn som kan tänkas komma framöver är mycket osäker beroende på politiska beslut i Sverige och EU men det kan inte uteslutas att en tillströmning av asylsökande likt den 2015 kan ske framöver.

Personal- och kompetensförsörjning

Att rekrytera och behålla erfarna socialsekreterare är en stor utmaning för verksamheten. Personalomsättningen riskerar att leda till en minskad kontinuitet och därmed även en minskad kvalitet gällande behovsbedömning och utredning. Stockholm stads gemensamma handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggare utgör grunden för verksamhetens kommande arbete med att utveckla och förbättra arbetsvillkoren för de anställda.

Ekonomisk utveckling

Nämndens handläggning av ensamkommande barn och ungdomar har ökat på grund av den

stora flyktningtillströmningen. Nämnden ersätts från Migrationsverket för handläggning med ett engångsbelopp. Nämnden ser ett behov av en långsiktig strategi i staden för finansiering av handläggningskostnaderna, då socialsekreterarnas kontakt med barnen pågår över flera år.

Den stora efterfrågan på socialsekreterare innebär högre lönekostnader och ökade kostnader för rekrytering samt för inhyrning av temporär personal.

Insatser som sker enligt tvångslagstiftning i syfte att skydda barn och unga samt vuxna missbrukare är kostsamma. Dessa utgifter utgör en betydande del av befintlig budget. Det är viktigt att förvaltningen säkerställer att resultaten vid dessa placeringar motsvarar nämndens förväntningar och behoven hos det enskilda barnet/ungdomen.

Förvaltningens notering att landstinget blivit allt mer restriktiva i sina bedömningar av personers vårdbehov kvarstår. En konskevens av det innebär ökade kostnader för kommunen som har hela kostnadsansvaret. Det gäller dels barn och unga och dels personer med komplexa vårdbehov med missbruk och svår psykiatrisk problematik.

Nämnden driver en öppen socialpsykiatrisk träfflokal, Balder, där det finns möjlighet att i en vardaglig miljö delta i olika aktiviteter utan biståndsbedömning. Träfflokalen har besökare från hela innerstaden och nämnden skulle med fördel se att den finansierades som en kommunövergripande verksamhet.

Prioriteringar

Samverkan med landstinget behöver utvecklas gällande fördelning av kostnader och uppföljningar vid placeringar inom olika särskilda boendeformer. Arbetet med Samordnad individuell plan (SIP) fortsätter.

Antalet personer utsatta för våld i nära relationer som söker hjälp ökar från år till år. Socialstyrelsen skärpta krav på kommuner att tillhandahålla skydd, stöd och hjälp för våldsutsatta har bidragit samt nämndens långsiktiga och systematiska arbete för att identifiera våldsutsatta. Stadsdelsnämnden har utrett frågan om stöd till våldsutövare och bedömer att stöd till personer som utövar våld i nära relationer bör samordnas centralt. Förslagsvis kan en sådan verksamhet integreras i stadens befintliga Kriscentrum för kvinnor och barn.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Omvärldsfaktorer

I Norrmalms stadsdelsområde finns parkanläggningar av hög kvalitet som utgör ett stort värde för alla invånare och besökare i ett växande och sammanhållet Stockholm. Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna så att de blir långsiktigt hållbara. Många förskolor och skolor saknar egen gård för utelek och är hänvisade till parkerna som därigenom får ett ökat slitage.

Förvaltningen medverkar i planeringen för nya och attraktiva bostäder, bra samhällsservice samt grönskande och jämställda utomhusmiljöer. Förvaltningen har ett stort ansvar i planeringen av Hagastaden och kommer också att fortsätta stärka samarbetet i staden genom att medverka i arbetet med Projekt City. För att säkerställa god parkkvalitet och parktillgång är det viktigt att staden har aktuella och samstämmiga styrdokument för utveckling av park och natur, från översiktsplan till lokala parkplaner.

Ekonomisk utveckling

Genom den stadsgemensamma satsningen på reinvesteringar förlängs parkanläggningarnas livslängd. Förvaltningens analys är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska framtida behov av reinvesteringar. Förvaltningen ser även ett behov av att se över fördelningsnyckeln för stadsmiljö och att det skulle vara intressant att använda driftskostnadsanalyser i budgetarbetet. När staden växer och nya parker byggs, ökar också behovet av skötselinsatser, men med det gällande fördelningssystemet ökar inte medlen för skötsel när nya parker tillkommer. Den verkliga kostnaden för de driftinsatser som krävs för att parkerna ska uppnå god kvalitet utifrån uppställda mål behöver tas fram. Differensen mellan driftbudget och resultatet av driftskostnadsanalys är ett mått på det framtida reinvesteringsbehovet.

Prioriteringar

Parkplanen, medborgarförslag, idéer från Norrmalmsborna, medborgarenkäter samt samarbete med berörda fackförvaltningar styr nämndens prioriteringar. Förvaltningen ser ett behov av att finna former för att stärka samarbetet mellan olika förvaltningar och fastighetsägare. Syftet är att samutnyttja befintliga gröna ytor, och skapa nya gröna platser samt gröna stråk i gaturummet som kopplar ihop parkerna.

Insatser för att minska nedskräpning och öka ansvarskänslan för vår gemensamma parkmiljö är fortsatt prioriterat. Möjlighet till källsortering införs också i de mest välbesökta parkerna. För att öka invånarnas engagemang i parkskötseln avser förvaltningen att uppmuntra till fler bostadsnära brukaravtal och ge möjlighet till stadsodling i utvalda och mindre använda delar av parkmiljön.

För att möta kommande klimatförändringar är det viktigt att ta fram en dagvattenstrategi, med syfte att tillvarata och öka parkernas kapacitet att omhänderta dagvatten.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Omvärldsfaktorer

Förvaltningen bedömer att antalet arbetslösa kommer att vara fortsatt lågt, trots hög inflyttning till stadsdelsområdet under planperioden.

Hyrorna i innerstaden är i genomsnitt högre än i staden i övrigt. Vid nyproduktion och nyrenoverade objekt är det inte ovanligt att kostnaderna ligger utanför normen för försörjningsstöd. Det innebär en utmaning då det gör det svårt för klienter att få och behålla en bostad. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att försöka hitta alternativa boendeformer.

En grupp som ökar är äldre klienter med komplexa vårdbehov, med misstänkt neuropsykiatrisk problematik och som inte har blivit utredda av psykiatrin. Förvaltningen behöver stärka kompetensen och kunskapen om denna målgrupp för att kunna ge rätt stöd och hjälp. Samarbetet med hälso- och sjukvården och psykiatrin samt socialtjänstens egna behandlingsenheter måste förbättras för att kunna möta gruppens behov.

Ekonomisk utveckling

Den totala kostnaden för ekonomiskt bistånd fortsätter att minska vilket har sin förklaring i att fler personer har kommit i arbete eller börjat studera.

Faktorer som påverkar kostnadsutvecklingen negativt är att flertalet biståndstagare är

ensamstående utan barn som inte är berättigade till bostadsbidrag eller barnbidrag samt att denna grupp ofta är hänvisade till dyra andrahands- eller inneboendekontrakt.

Prioriteringar

Ungdomar mellan 18 - 25 år samt sjukskrivna och långtidsbidragsberoende är fortsatt prioriterade målgrupper inom ekonomiskt bistånd. Det är viktigt att behovet av försörjningsstöd fortsätter att minska och självförsörjningen ökar genom ett konsekvent arbete som leder till studier, praktik och/eller arbete.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Omvärldsfaktorer

Den grupp som inte ingår i Jobbtorg Stockholms/Jobbtorg Resurs målgrupp men som har behov av arbetsmarknadsåtgärder prioriteras. Det kan vara personer som tidigare deltagit i flera olika åtgärder utan resultat, långtidssjukskrivna, personer med tidigare missbruk eller odefinierad problematik. Förvaltningen är beroende av ett nära samarbete med hälso- och sjukvården, psykiatrin, försäkringskassan och arbetsförmedlingen för att lyckas med att förkorta bidragstiden för denna målgrupp.

Ekonomisk utveckling

Arbetsförmedlingen har sänkt ersättningsnivåerna för OSA-anställningar, vilket inger oro för kostnadsutvecklingen.

Prioriteringar

De som inte får arbete står allt längre från arbetsmarknaden, har generellt längre bidragstider och har oftare en fysisk eller psykisk ohälsa. Dessa personer behöver mycket stöd för att närma sig praktik, arbete eller studier. Förvaltningen fortsätter att koncentrera insatserna till att stödja denna grupp att undanröja arbetshinder och hitta egen försörjning. Förvaltningen fortsätter att erbjuda insatser såsom till exempel Arbetslivsinriktad rehabilitering (AR) i egen regi som når goda resultat.

Samarbetet med Jobbtorg fortsätter att utvecklas för att få till stånd en ökad genomströmning från offentligt skyddad anställning (OSA) till annan anställningsform. Samverkan med arbetsförmedlingen har intensifierats och fortsätter att utvecklas för tillgång till fler typer av anställningsstöd.

Feriearbete erbjuds för att ungdomar som är under 19 år ska få möjlighet till arbete. För många ungdomar ger det första arbetet viktiga erfarenheter och kontakter, det stärker också ungdomars självkänsla och kan förebygga sociala problem. Efterfrågan är stor och arbetstillfällen finns.

2.9 Övrigt

Personal-, kompetensförsörjning och sjukfrånvaron

Förvaltningens ser en fortsatt utmaning med sjukfrånvaron och kommer under planperioden att arbeta strukturerat med att skapa bättre underlag för analys och ta fram åtgärdsplaner för sänkt sjukfrånvaro. Nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö förtydligar det systematiska arbetsmiljöarbetet och stödjer arbetsgivaren i arbetet med att förebygga ohälsa. Utmaningar beskrivs närmare under respektive verksamhetsområde.

Vid rekrytering av framförallt bristyrken finns en särskild utmaning som är kopplad till stadens bostadssituation, vilket påverkar möjligheterna för personer som inte är etablerade på bostadsmarknaden i Stockholm eller i nära omgivning att hitta en bostad. Förvaltningens samlade Bemannings- och kompetensutvecklingsplan återfinns i bilaga 3.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Under förutsättning att pris- och löneökningarna stannar vid 2 procent under de närmaste åren kommer föreslagen plan att innebära krav på årlig kostnadseffektivisering om cirka 29 mnkr fram till år 2019.

Kostnadsökningarna medför krav på effektiviseringar inom samtliga verksamheter. Arbetet inriktas på fortsatt minskning av sjukfrånvaron, effektivisering av administration och lokalutnyttjande samt att strikt följa lagar och stadens riktlinjer för olika biståndsbeslut. Under planperioden kommer arbetet med att effektivisera rutiner och processer att fortsätta.

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019
Kostnader	1 108,3	1 107,7	1 108,6	1 108,6
Drift och underhåll	1 095,7	1 095,1	1 096,0	1 096,0
Avskrivningar	11,5	11,5	11,5	11,5
Interräntor	1,1	1,1	1,1	1,1
Intäkter	-34,6	-34,6	-34,6	-34,6
Netto	1 073,7	1 073,1	1 074,0	1 074,0

Nämndens nettobudget för driftverksamhet uppgår till 1 073,7 mnkr för 2016. Enligt kommunfullmäktiges plan (se tabell ovan), kommer nämndens budget att minska mellan 2016 och 2017, minskningen avser 1,2 mnkr inom området stöd och service till personer med funktionsnedsättning och en ökning om 0,6 mnkr inom äldreomsorg. Mellan åren 2017 och 2018 beräknas en ökning om 0,9 mnkr inom verksamhetsområde äldreomsorg.

Nämnden redovisade i bokslut för 2015, 2,3 mnkr i överskott, efter resultatöverföringar. Tre verksamhetsområden redovisade underskott, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt barn och unga inom individ- och familjeomsorg.

En utmaning gällande driftbudgeten är att resursfördelningens träffsäkerhet bygger på en situation med relativt stabila förutsättningar då många av stadens fördelningsnycklar bygger på antalet invånare. I de stadsdelsnämnder där befolkningsökningen relativt sett är lägre än övriga staden riskerar centrala satsningar och förändringar i behov inte få genomslag i tilldelad budgetram. Stockholm växer kraftigt, det är därför av största vikt att de verksamheter där budgeten fördelas via en fördelningsnyckel kompenseras för befolkningsökning.

3.2 Investeringar

Investeringsplan (mnkr)	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019
Inventarier och maskiner	2,7	2,7	2,7	2,7
Stadsmiljöverksamhet	9,3	2,2	2,2	2,2
Totalt	12,0	4,9	4,9	4,9

I flerårsbudgeten ska nämnden besluta om investeringar som nämnden anser är prioriterade för planperioden. Investeringsönskemålen redovisas i bilaga 5. För investeringsmedel fördelade genom fördelningsnyckeln genomförs mindre.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Inte aktuellt för Norrmalms stadsdelsnämnd.

4 Övriga redovisningar

Utifrån rapporten Skillnadernas Stockholm har Hållbarhetskommisionen tagit fram ytterligare fyra delrapporter med fördjupande analyser, rekommendationer och åtgärder som staden kan vidta i syfte att främja en utveckling mot ett socialt hållbart Stockholm. Nämnden ombeds beskriva sina förutsättningar för att bidra till de åtgärder som berör oss samt utmaningar och möjligheter i relation till tre strategiska frågor från budget om ett demokratisk hållbart Stockholm. Nämnden berörs främst av tre delrapporter vilka kommenteras nedan.

Hållbarhetskommisionens rekommendationer och åtgärder

Nämnden ställer sig bakom den problemformulering som kommissionen lyfter fram och är i huvudsak positiv till förslagen om åtgärder och rekommendationer. Det finns däremot en utmaning i att många av åtgärderna ska implementeras lokalt i samtliga fjorton stadsdelsnämnder. Nämnden föredrar att staden styr genom tydligt formulerade mål med fokus på resultat för målgruppen istället för att besluta om vilka funktioner som ska inrättas.

Delrapport: Stad i samverkan - Stockholms stad och civilsamhället

En rekommendation (åtgärd 4.1.1) är att inrätta en lotsfunktion som föreslås arbeta uppsökande gentemot civilsamhället, bland annat genom att underlätta nätverk, genomföra utbildningar och stödja metodutveckling. Förvaltningen har en rad etablerade kontakter med civilsamhället i befintliga kärnuppdrag, bland annat genom trygghets- och säkerhetsarbetet och i arbetet mot våld i nära relation, vilka sköts av nyckelfunktioner med expertkunskap om målgrupp och verksamhet. Det finns en utmaning för en mindre förvaltning att inrätta en lotsfunktion lokalt som skulle täcka in samtliga delar av civilsamhället. Förvaltningen ställer sig positiv till delrapportens ambitioner men anser att förslagen gällande utbildningar och metoder bör kunna utarbetas centralt. Därefter får respektive nämnd anpassa verktygen till lokala förutsättningar.

Den strategiska samverkan med civilsamhället behöver fortsätta att utvecklas. Förvaltningen

ställer sig positiv till rekommendationerna (4.2.1 - 4.2.2) att genom stadsövergripande riktlinjer och digitaliserad ansökningsprocess kvalitetssäkra och effektivisera hanteringen av föreningsbidrag. Förvaltningen ställer sig positiv till att stödet styrs mot verksamheter som på ett tydligt sätt bidrar till stadens vision om en hållbar, jämlik och demokratisk stad.

Rekommendationen (4.3.1) att initiera en lokal omvärldsbevakning för att utveckla stadens reaktionsförmåga och möjliggöra tidig samverkan med sociala rörelser är viktig och förslagen är bra. Nämnden har en närvaro i sociala medier och kommunicerar löpande med invånarna i stadsdelsområdet. Den föreslagna kartläggningen av hur det lokala civilsamhället ser ut i stadsdelsområdet är nödvändig för att utveckla kunskapen om densamma. Förslaget om att utreda möjligheterna att utse facilitatorer för att underlätta dialogen mellan staden och sociala rörelser/nätverk (4.3.2) är bra och skulle med fördel kunna inrättas centralt för att säkerställa en samlad kunskap och ett högt förtroendekapital.

Delrapport: Från delad till enad stad – Översiktsplanering för social hållbarhet

Stockholms stad satsar på ett långsiktigt demokratiarbete för att nå målet om en jämlik och hållbar stad. Norrmalms stadsdelsnämnd arbetar med ta fram en lokal utvecklingsplan för att bidra till denna utveckling, vilken presenteras i sin helhet i samband med tertiärrapport 2.

Delrapporten lyfter fram att stadsplaneringen ska bidra till likvärdiga livsvillkor i hela staden, sociala perspektivet ska finnas med genom hela planprocessen och det lokala medskapandet ska stärkas. Nämnden ställer sig positiv till rekommendationen (6.2.1) att samordna områdesplaneringen med lokala utvecklingsprogrammet samt att använda sociala stadsrumsanalyser för att identifiera platser och samband med störst behov av utveckling. Norrmalms parkplan/Strategier för utveckling av parker och gröna gaturum, som antogs av stadsdelsnämnden i juni 2015, är ett viktigt planeringsunderlag för detta arbete.

Delrapport: En skola där alla ska lyckas

Åtgärdsförslagen till den första delrapporten om uppväxt och utbildning rör framförallt utbildningsnämnden. Förvaltningen ställer sig positiv till rekommendationen att staden samordnat och proaktivt informerar om mottagandet av nyanlända (6.4.2) för att minska risken för felaktig eller stigmatiserande information. Åtgärden att etablera extern mentorsverksamhet för nyanlända, som en pilot vid ett par grund- och gymnasieskolor, för att erbjuda ett bredare kontaktnät och bättre förutsättningar för integration ses som positivt och bör organiseras centralt i staden.

Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Insatser av strategisk betydelse inom ramen för jämställdhetsarbetet är att nämnden har ett integrerat jämställdhetsperspektiv i ordinarie styrning och uppföljning och en planering för ett långsiktigt systematiskt förändringsarbete. Förvaltningsledning, nyckelfunktioner och medarbetare från två pilotverksamheter har under våren gått Sveriges Kommuner och Landstings grundutbildning, Leda och styra för hållbar jämställdhet, och har fått god kunskap om jämställdhetsintegrering som strategi. Pilotverksamheterna, beställarenheten äldreomsorgen och vuxenenheten, har påbörjat en kartläggning och jämställdhetsanalyser som en del av ordinarie verksamhetsutveckling.

Arbetet med jämställdhetsanalyser kräver konsuppladad statistik och en utmaning är att

befintliga verksamhetssystem inte stödjer denna typ av datauthämtning fullt ut. För att verksamheterna ska ha möjlighet att fokusera på analys och utveckling bör staden säkerställa att befintliga verksamhetssystemen kan ge dessa underlag alternativt stötta framtagandet av verktyg och metoder som underlättar dessa analyser.

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Förvaltningen kommer under planperioden att arbeta med att öka barns delaktighet, bland annat genom att löpande formulera barnkonsekvensanalyser. En utmaning är att integrera arbetet med att ta fram barnkonsekvensanalyser i det dagliga arbetet och säkerställa att ett barnperspektiv anläggs inför alla beslut eller åtgärder som rör barn.

Inom förskolan kommer underlag och analyser bland annat baseras på uppföljning av verksamheternas kvalitetsredovisningar och pedagogisk dokumentation. I stadens kvalitetsindikator kan resultat avseende kompetensutvecklande insatser utläsas och därefter analyseras. Alla förskolor inom nämndens ansvarsområde har en likabehandlingsplan och arbetar förebyggande inom området.

Inom individ- och familjeomsorgens verksamhet finns en god kunskap om barnens rättigheter. Även i många av de ärenden som den övriga socialtjänsten hanterar vare sig det rör sig om t.ex. socialpsykiatri, missbruk eller funktionshinderomsorg, finns det ofta barn med i sammanhanget. Förvaltningen ser ett fortsatt stort behov av att vidareutveckla kunskapen och förmågan att beakta dessa barn innan, under och efter erbjudna insatser. Socialtjänsten arbetar med att integrera ett tydligt barnperspektiv i samtliga utredningar oavsett verksamhetsområde.

Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

En genomgående utmaning för att leva upp till såväl det främjande som det förebyggande arbetet med mänskliga rättigheter och diskriminering är bristen på kunskap. Förvaltningen arbetar med att identifiera vilka risker som finns avseende diskriminering i verksamheterna, i mötet med invånare och brukare. En utmaning ligger i att arbeta fram metoder och underlag som synliggör olika typer av diskriminering, något som befintliga enkäter och brukarundersökningar inte gör. Som en del i arbetet med att kartlägga brukarnas upplevelse ska brukarnas upplevelse av diskriminering efterfrågas i nämndens samtliga enkäter och individuppföljningar.

Nämndernas verksamheter som riktar sig till barn och unga arbetar för att öka personalens kompetens inom genus, normkritik och antirasistiskt perspektiv. Under våren 2016 genomgår all personal inom förskolan- och den öppna fritidsverksamheten kompetensutvecklande insatser i normkritik. Inom ramen för utbildningen i jämställdhetsintegrering berördes det normkritiska perspektivet och diskrimineringsgrunderna. Ytterligare föreläsningar planeras för att öka kunskapen om förebyggande arbete mot diskriminering. Nämnden har sökt statsbidrag för att öka kunskapen om HBTQ-personers situation inom äldreomsorgen.

Förvaltningen ser en stor utmaning i att säkerställa människors möjligheter till egen försörjning och boende. Den grupp medborgare som har kontakt med förvaltningens

arbetsmarknadsenhet och som bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden riskerar att hamna längre ifrån arbetsmarknaden än vad de är idag. Behovet av lägenheter är fortsatt stort samtidigt som hyrorna och kraven för att få ett hyreskontrakt ofta är svåra att leva upp till för många grupper som socialtjänsten möter. Bristen på arbeten och bostäder bidrar till att gruppen får det allt svårare att inkluderas i samhället och det är svårt för ekonomiskt svagare grupper att flytta till stadens centrala delar.

5 Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen ska enligt stadsledningskontorets anvisningar särskilt redovisa behovet av och arbetet med förskoleutbyggnad, utbyggnad av boenden för personer med funktionsnedsättning och arbete för att effektivisera de administrativa lokalerna.

5.1 Inledning

Förvaltningens samtliga verksamheter arbetar aktivt för bättre lokalsamordning och avveckling av lokaler som inte behövs. Detta är ett led i förvaltningens effektiviseringsarbete som varit prioriterat under de senaste åren. Nämndens hyreskostnader väntas öka under planperioden. Nämnden har idag avtal med 35 fastighetsägare/hyresvärdar där majoriteten utgörs av privata fastighetsägare. Vid omförhandling av hyreskontrakt sker en marknadsanpassning av hyrorna vilket medför kostnadsökningar och vid nyetableringar av lokaler blir hyresnivåerna dyrare än för äldre lokaler. Om hyreskontrakt ej förlängs eller fristående utförare avvecklar sin verksamhet uppstår brist på lokaler.

En viktig del i lokalplaneringen är att bevaka att tillräckligt med lämpliga verksamhetslokaler byggs i nya stadsutvecklingsområden. Förvaltningen är sammankallande i en förvaltningsövergripande samarbetsgrupp för Hagastaden. I gruppen ingår representanter från bland annat stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen.

Äldreomsorgens lokalförsörjning ingår ej i lokalförsörjningsplanen utan redovisas särskilt i bilaga 2, *Äldreboendeplanering för innerstaden 2017, 2018-2019 med utblick mot 2030/40*.

Samtliga prognoser i planen bygger på SWECOS befolkningsprognos 2015.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Nämnd- och förvaltningsadministration

Avtalet gällande förvaltningens lokaler på Tulegatan 13 går ut den 31 december 2017. En utredning pågår om förvaltningen ska flytta till mer effektiva lokaler eller stanna kvar.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Inom området socialpsykiatri har staden ett stort behov av stöd- och gruppboendestäder. Stadens totala kö för personer med psykisk funktionsnedsättning till stödboende eller gruppboendestäder består av 100 personer. I Hagastaden planeras för 12 till 14 lägenheter med preliminär

byggstart 2019.

Förskoleverksamhet

Under perioden 2017 – 2019 bedömer förvaltningen att behovet av förskoleplatser ökar i takt med Hagastadens utveckling. Utöver utvecklingen av Hagastaden är förvaltningen i nuläget uppsagd från en förskolelokal med en kapacitet om ca 40 barn. Det kan dessutom uppstå brist på lokaler/platser om stadsdelsförvaltningens hyreskontrakt ej förlängs och om fristående anordnare avvecklar sin verksamhet.

Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram ett riktmärke i syfte att minska barngruppernas storlek. Riktmärket kan komma att medföra utmaningar avseende förskolans lokalförsörjning.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stockholms stad har brist på bostäder för personer med funktionsnedsättning. Att det finns en brist är något som återspeglas i antalet ej verkställda beslut. Av aktuell intresselista hos förmedlingsenheten på socialförvaltningen framgår ett behov av bostäder för cirka 500 personer som tillhör LSS personkrets. Av dessa bedöms idag cirka hälften ha ett akut behov. Behovet bedöms öka under den kommande tioårsperioden. Nämnden bidrar genom att tre servicebostadsenheter planeras i den nya stadsdelen Hagastaden. Med sammanlagt 36 lägenheter i detaljplaneområde 1, kvarter 2, 4 och 6 med beräknad första inflyttning senast under första kvartalet 2018.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Nämndens två gruppboheter med 19 platser/lägenheter nyttjas fullt ut.

Förskoleverksamhet

Förvaltningen har ett högt kapacitetsutnyttjande gällande förskolelokaler.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Nämndens sex gruppboheter med sammanlagt 35 lägenheter nyttjas fullt ut.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Inga förändringar av lokalbeståndet förväntas under planperioden.

Förskolor

Förvaltningen samarbetar med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att säkra behovet av förskoleplatser i Hagastaden. Enligt tidplanen kommer de första förskolorna att stå klara 2017. Fyra förskolor kommer att rymmas i de två första kvarteren och ha en kapacitet om 240-280 barn. Förvaltningen bedömer att det kommer att behövas 700 - 800 förskoleplatser i området fram till år 2025. Det motsvarar 12-15 nya förskolor. Fristående anordnare kommer att bjudas in till att vara med i planeringen.

En programutredning och krav för förskolorna i Hagastaden har tagits fram. Tidplan för utbyggnaden av kvarteret Cellen och Enzymet, inklusive hyreskostnader redovisas i bilaga 5.

Äldreomsorg

Under 2017 kommer vård- och omsorgsboendet Vasen att avvecklas. De boende kommer att erbjudas plats på någon av stadens övriga vård- och omsorgsboenden.

Gruppboendestäder/Servicebostäder/servicehuslägenheter

Förvaltningen samarbetar med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att säkra behovet av servicebostäder i Hagastaden. Enligt tidplanen kommer den första inflyttningen att ske hösten 2017. Det planeras för tre servicebostadsenheter med totalt 36 lägenheter i detaljplaneområde 1, kvarter 2, 4 och 6 med beräknad första inflyttning 2018.

Enligt fastighetskontorets beräkningar blir total årshyra för en servicehuslägenhet med tillhörande lokal för gemenskap och personal cirka 3 018 kronor per kvadratmeter. Detta betyder att en 50 kvadratmeter stor bostad får en månadshyra på cirka 12 000 kronor.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskoleverksamhet

Nyetablerade lokaler kostar ofta mer än 2 600 kr per kvadratmeter. Stadsdelsförvaltningen har 31 förskolor som innefattar 47 lokalkontrakt. Bidrag utgår med 80 procent av den del av hyreskostnaden som ligger i intervallet 1 700-2 500 kr/kvm. Det finns 27 stycken kontrakt som ligger i det intervallet. Bidrag utgår med 40 procent av hyreskostnaden för kontrakt över 2 500 kr/kvm och år. I det intervallet finns 10 stycken kontrakt. Det finns anledning att generellt räkna med att hyresnivån i innerstaden fortsätter att stiga. Under planperioden ligger 19 hyresavtal för möjlig omförhandling av hyresvillkoren. Vid varje omförhandling av hyreskontrakt sker anpassning till marknadshyra vilket innebär ytterligare ökad hyra. I flertalet av lokalerna svarar förvaltningen för underhåll av både lokaler och gårdsutrustning.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Lokalkostnaderna utgörs av lokaler för administration, träfflokaler Balder, socialpsykiatrins sysselsättning och gemensamhetsytor inom stödboende och gruppboendestäder. Hyreskostnaderna beräknas öka med årlig indexuppräknings.

Äldreomsorg

I samband med avvecklingen av vård- och omsorgsboendet Vasen tillkommer flyttkostnader för de boenden och inventarier. Om inte fastighetsägaren hittar någon annan hyresgäst har nämnden hyra för Vasen till och med februari 2018

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Lokalkostnaderna utgörs av lokal för daglig verksamhet, gemensamhetsytor inom grupp- och servicebostäder och lokaler för administration. Hyreskostnaderna beräknas öka med den årliga indexuppräknings.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Nämnd- och förvaltningsadministration

Förvaltningen ser över sina administrativa lokaler och utreder alternativa lösningar för att se vilka eventuella effektiviseringsmöjligheter som finns, för att uppnå bästa möjliga lokaleffektivitet. I övrigt bedömer förvaltningen att det inte finns effektiviseringsmöjligheter.

5.7 Övrigt

Förvaltningen ser en stor utmaning i att på ett strukturerat sätt värna en offentlig miljö för alla och behålla den höga graden av upplevd trygghet bland boende och besökare inom Norrmalms stadsdelsområde. Detta gäller framförallt för kvinnor/flickor och personer med funktionshinder. Trygghetsmätningen visar att personer som upplever sig ha ett funktionshinder utsatts för fler brott, och upplever större otrygghet i området, än den grupp som inte anser sig ha ett funktionshinder. Dessutom bedrivs det inom stadsdelsområdet ett antal mottagnings- och stödverksamheter för utsatta grupper. Även deras trygghet och säkerhet behöver tas i beaktan och tillgodoses.